

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/1328,Otwarcie-wystawy-Kto-ratuje-jedno-zycie-ratuje-caly-swiat-Pomoc-ludnosci-zydowsk.html>
09.04.2026, 00:10

Otwarcie wystawy „Kto ratuje jedno życie, ratuje cały świat... Pomoc ludności żydowskiej pod okupacją niemiecką w woj. białostockim” - Szudziałowo, 14 czerwca 2007 r.

W dniu 14 czerwca 2007 r. w Gminnym Ośrodku Animacji Kultury i Rekreacji przy ul. Szkolnej 2 odbyło się otwarcie wystawy „Kto ratuje jedno życie, ratuje cały świat... Pomoc ludności żydowskiej pod okupacją niemiecką w woj. białostockim”.

Wystawa ukazuje opór społeczeństwa, Kościołów i Polskiego Państwa Podziemnego wobec nazistowskiego programu eksterminacji Żydów, a także fakty ratowania i pomocy niesionej Żydom przez poszczególnych obywateli oraz zorganizowane instytucje, takie jak np. Konspiracyjna Rada Pomocy Żydom.

W sposób szczególny uwzględnione zostały jednostkowe losy ratujących i uratowanych z terenów dawnego województwa białostockiego.

Ciekawym elementem wystawy i towarzyszącego jej katalogu jest pokazanie wyników kwerendy archiwalnej dotyczącej ratowania Żydów na obszarze obecnego województwa podlaskiego, przeprowadzonej przez pracowników OBEP w Białymstoku. Badania naukowe prowadzone przez OBEP zmierzają do ustalenia jak najpełniejszej listy osób ratujących Żydów w regionie. W katalogu wystawy zawarto częściową listę mieszkańców północno-wschodniej Polski, odznaczonych medalem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata.

Na wystawie wyeksponowane zostało getto białostockie i rozpoczęte tam 16 sierpnia 1943 r. powstanie przeciwko Niemcom. Oprócz fotografii i map udało się przedstawić także dokumenty z podziemnego archiwum getta - tzw. Archiwum Tamaroffa-Tenenbauma oraz postać jego twórcy, a zarazem przywódcy bojowników białostockiego getta. Ukazano też postać Bolesława Filipowskiego, żołnierza Armii Krajowej, który przechował to archiwum.

Wystawa, przygotowana i udostępniona w 60. rocznicę powstania w getcie białostockim, jest wyrazem hołdu dla wszystkich, którzy zginęli, a także dla tych, którzy przetrwali dzięki niosącym pomoc, oraz dla tych, którzy tej pomocy udzielali.